



Jos Sinua, arvoisa lukija, askarruttaa visainen pulma, älä epäröi lähettää sähköpostia osoitteeseen kaestaennustaja@hotmail.com tai kirjettä osoitteeseen **Tiedotustutkimus-lehti, Käestä ennustaja, 33014 Tampereen yliopisto.** Voit lähettää kysymyksesi joko omalla nimellä tai nimimerkin suojissa.

Hyvää Käestä ennustaja. Vuosien jälkeen Stuart Hall vieraili Tampereella, jolloin häntä haastateltiin useisiin lehtiin. Ilokseni olen kuulunut, että Tiedotustutkimuskin aikoo tällaisen haastattelun julkaisua. Nyt mieleeni iski kuitenkin huoli: oliko Tampereella vierailut henkilö todella Stuart Hall, vai ehkä vain jonkin globalisoitunutta yhteiskuntatiedettä vastaan toimivan performanssiyhjymän agentti? Agenttinvaihtotehtoon viittaa ainakin se, että "Stuart Hallia" ei kai keti onnistuttu Tampereen vierailun jälkeen enää koskaan tavoittamaan (ehkä jotain suttuista telefaksia lukuun ottamatta). "Stuart Hallin" tapaus ei sinänsä olisi mitenkään ainutlaatuinen: viimeksi tänä kesänä Tampereen teknillisellä korkeakoululla vierailut huijari onnistui esiintymään WTO:n edustajana ja vakuuttamaan yleisönsä kullankalmista impulssipuvun erinomaisuudesta.

Voiko enää uskoa edes Stuart Halliin?

Käestä ennustaja ymmärtää hyvin nimimerkin huolen. Kuten tiedetään, reaalin ja imaginäärinen ovat peruuttamattomasti sekoittuneet toisiinsa, eikä varhaismodernille ominaista luottamusta todelliseen voida enää tavoittaa. Näin on myös Stuart Hallin kohdalla. Lukuisat silminnäkyvät kyllä todistivat Hallin vierailusta, ja Tiedotustutkimuksen toimittajat onnistuivat jopa tallentamaan hänen ääntään magneettinauhalle. Kuitenkaan näitä havaintoja on mahdollon verrata mihinkään "aitoon" Stuart Halliin. Käestä ennustaja neuvookin niin nimimerkkiä kuin

kaikkia Tiedotustutkimus-lehden lukijoita asennoitumaan "ikään kuin" vierailija olisi ollut Stuart Hall. Ehdottoman varmuuden sijasta olennaisinta on kuitenkin se, millaisia "Stuart Hallin" vierailun pragmaattiset vaikutukset ovat. Ja nehan riippuvat ennen kaikkea meistä itsestämme. Tutkikaamme siis tässä lehdessä julkaistavaa haastattelua täydestä sydämeistämme ja ottakaamme siitä opiksi kaikki mitä opittavissa on. Lopulta ei ole suurtakaan väliä sillä, kuka Tampereella tosiasiaa vieraili.

Ärtymykseni heräsi tuonoin kun törmäsin ilmaisjakelulehti Tamperealaisessa (5.9.01) otsikoon "Nina nauttii chattailusta". Miksi kirjoittaa teennäisen hienos-televasti "chattailusta" kun voisi kirjoittaa reilusti suomeksi "säättilystä"? Tämä istuisi hyvin sanan äänneasuunkin. Emme siis puhuisi "vain rumat chattaa" vaan "vain rumat sättää" -heitoista, emme "chatista" vaan "sästistä". Tähän olisi syytä kiinnittää huomiota toimittajakoulutuksessakin, vai mitä?

Kun tässä aloin kysellä suomentamisesta niin jatkan samalla linjalla. Otetaanpa sana journalistiksi. Se istuu hankalasti suomen kieleen, oletinkin kun on aina vaikea ratkaista, lausahtakko sen niin kuin se kirjoitetaan vai päästääkö suustaan hienommin äänneyhdistelmän "tshurnalismi". Pulma ratkaiksi, jos sen suomenkieliseksi vastineeksi omaksuttaisiin sana "toimittelu". Toimittelun tuotos olisi "toimite". Sana "uutinen" toimitteiden yhteen alalajiin viittaavana terminä voisi säilyä. Sen sijaan verbi "uutisoida" pitäisi johdonmukaisuuden nimissä muuttaa muotoon "uutistella", jolloin nominalisaatioherviö "uutisointi" muuttuisi sieväksi sanaksi "uutistelu". Tätä linjaa etenevä uudistus toisi erityistä etua termin "reportaasi" osalta. Suomeksi se olisi tietysti "seloste". Tällöin reportaasin laatimiseen voisi viitata näppärästi verbillä "selostella" ja koko puuhaan nominalisaatiolla "selostelu".

Mitä mieltä Käestä ennustaja on näistä ehdotuksista? Sikäli kuin niissä on ytyä, mihin vakaasti us-

kon, luovutan tämän tuotteistamani käsitebrändin veloituksetta kenen tahansa halukkaan käyttöön.

Käenpiika

Sätti on oivallinen käännös ja sitä paitsi länsimurteisammassa jo nyt säätetään, kun puhutaan nopeasti ja kiivaasti touhuten ja hosuen; itämurteisakin sättiminen tunnetaan, tosin moitteiden ilmaisun teonsanana. Jos nyt televisiio-laitteissa näkyneitä sättäyksiä pitäisi kohteena, johon termillä on tarkoitus viitata, niin eihän niissäkään nähtä olevan häntää ei päättä; kunhan siellä hospoti-pomilivat kovalla touhulla keskenänsä. Joten sätti mikä sätti. Julistankin täten, oi toimittajain kurssittajat kautta maan: opettakaa oppilailenne, että ei enää pidä kirjoittaa "Pihtiputaan mummo jäi chatin alle" vaan "Aktiivinen seniori tuli ruhjotuksi sätin toimesta EU-tuki-alueella".

Käenpiian toinen ehdotus ansaitsee myös hetken harkintaa. Niin ettäkö kantasanaaksi otettaisiin ajankohtaisuuteen viittaavan ranskan kielen sanan jour (päivä) asemesta kotikielinen sana toimittaja? Kenties tämä tosiaan kohottaisi entistä enemmän näkyviin sen, että kyseessä on ihmiskäteen työ elikkä toimittelu eikä mikään päivän kierto luonnonlakaisesti kuuluva ilmiö kuten vaikkapa se tosi-seikka, että päivää seuraa yö (paitsi napapiirillä juhannuksena).

Kun remonttihommiin ryhdytään, niin pannaan sitten kerralla ranttalkisi! Uutistelu on triffeliä kuulohermoille: käyttäkääme sitä siis! Keksikööt Ranskassa paremmat kantasana, jos osaavat! Reportaasi korvattakoon selosteella – siitä on sekini etu, että tästedes vanhan kansan reporttearit voivat viime töikseen lävyyttää ässät pöytään ja ryhtyä selostelijasta elostelijaksi. Jotkut toki tekevät sitä jo työelämässä ollessaankin.